

Metsämies Kirveensä iskut olivat syviä ja voimakkaita. Lyöntien ääni kantaa pakkasen kirvoittamassa ilmassa kauas. Puusta irtoava terävä lastu katoaa varvikkoon. Oksat irtoavat rungosta kerta iskuilla. Hiestä kostunut paita nostaa utua. Siinä suomalainen raavas mies tekee minkä pitää. Kuten esi-isänsä ennen häntä ja poikansa hänen jälkeensä. Kyselemättä turhia. Tarkoitusta aprikoimatta. Veren kohistessa terveissä suonissa jaloista päähän. Kovissa käsissä työkalut vaihtuvat tottuneesti kirveestä vesuriin, sahasta viilaan. Päivällä sytytetystä nuotiosta nousee viimeisiä savukiehkuroita. Hevonen hirnnahtaa huvenneen heinäkasansa edessä. Mies lyö kirveellään, "vielä tämä ja sitten pitää jo riittää". Vasen olkapää ja koko käsi särkee rasituksesta, on särkenyt jo jonkin aikaa. Mutta ei mies sitä kommentoi ääneen. Ei uhraa siksi matalaa ajatustakaan. Seuraavasta talvesta on selvittävä paremmin kuin ennen. Paremmin kuin tästä. Kellariin hillot ja mehut. Perunat. Puuvajaan kesän lämpö. Viime talvena talo jäähtyi. Talvi kiemurteli nurkista. Pakkanen tervehteli öisin. Sitä ei tapahtuisi enää. Ei koskaan. Kellari vajui maakuopaksi jo maaliskuulla. Valkean homeen pesäksi. Mies ei tuntenut tehneensä tarpeeksi. Ei ollenkaan. Se vaivasi häntä ja antoi nyt voimaa rakentaa, hakata, tehdä, voimailla parempi talvi. Olosuhteet olivat joko hyvät tai huonot, mutta miehen mitalla ne mitattiin. Mies tiesi sen. Kaikki riippui hänestä. Joko onnistuminen tai epäonnistuminen. Kylän narri tai mies. Syytökset syntyivät vain miehen omasta päästä, vaimo ei koskaan moittinut. Vaimo oli hyvä. Työteliäs ihminen. Kaunis luonteeltaan. Hän ei valittanut, ei nalkuttanut. Yritti kovemmin maailman murjoessa. Rakasti. Rakasti miestänsä, lapsiaan. Yli muun. Parempaa kumppania mies ei olisi voinut toivoa. Miehen mietteissä väikkyi myös menneiden aikojen kylmä ja nälkä. Mitä se oli ollut satoja vuosia sitten. Miten silloin piti selvitä maailmassa, joka tuskin sahaa tunki. Kivikirveellä puuta, oksalla maata, pajunvarrella nälkää. Ne ajat olivat synnyttäneet kovan ja neuvokkaan kansan. Vaimoista sitkeitä kuin kataja ja miehistä tammenkantoja. Niin se oli. Hän itse tunki olevansa velkaa tuolle ajalle, sen naisille, sen miehille. Ei häntä enää tarvinnut muokata hän tekisi vain sen joka oli oikein. Sillä voimalla ja sisulla jonka oli perinyt. Lopulta paljaat, suonikkaat, pakkasen puremat kädet lopettavat uurastuksensa. Siinä kuusenkyljen valuttama pihka ja voimakkaat kädet vielä hetken tervehtivät toisiaan. Lyhyen talvipäivän työt oli tehty. Hevosensa, Poltti hirnnahtaa. Se on ollut viimeiset ajat metsässä levoton, polkien alleen tasaista kenttää. Käännellen päätään kuormasta isäntäänsä. Hännän iskut kylkiin ja turvan hörähdykset eivät olleet jääneet metsämieheltä huomaamatta; "Poltti se kertoo kotiinlähdön olevan käsillä". Mies hymyilee ja painaa kätensä Poltin turpaan kiinni. Mennäänhän me älä huoli, hän vielä sanoo ja alkaa kerätä tarpeitaan. Rauhallisesti mies kokoaa tavaransa, tukkipinon päälle sujahtaa niin sahat kuin kirveet. Kuorintarautaa ja viilat. Karvalakkinsa mies vielä hangesta nostaa. Astuu hevosensa vierelle, kyhnyttelee poskia. Sitähän Poltti odotti. Se tiesi voimiansa nyt tarvittavan. Nyt oli sen vuoro. Poltti tönäisi miestä turvallaan kuin vakuuttaen väsynyttä isäntäänsä. He olivat nyt yhtä ja loppuosa päivästä olisi kiinni heistä yhdessä. Kuorma olisi kotona vain jos voima ja järki pelaisivat yhteen. Lähdetääs, mies sanoi ja taputti hevostaan päälle sivulle kasvot kiinni turvassa. Poltti kiskaisi, kiskaisi uudestaan, mutta kuorma ei liikkunut. Aisat parahtivat. Nooh, mies astui hevosensa eteen ja hieroi nyt nahkakintaan peittämällä kädellään sen otsaa. Poltti veti uudestaan nyt voimansa ponnistaen. Kuorma liikkui. Reenjalas luiskahti pienen vesakon takaa liikkeelle. Nooiin, mies kannusti hevostaan. Kuorma liikkui ja Poltti näki kulku-uran, kokemuksesta se sen päähän veti. Kevyt pakkaslumi putoili suurista kuusista, joiden alaoksat riippuivat kuin valkea talvinen viitta, miehen harteille ja Poltin suurille jännittyneille lavoille. Poltti veti kuten aina, isäntänsä tahdon mukaan. Kuorma oli raskas, mutta sen oli annettava voiman edessä periksi. Hevonen ja kuormansa liikkuvat eteenpäin, ilman suurempia eleitä, vain

voimaa näyttäen. Mies ei nouse kuorman päälle, ei ikinä metsässä, kiinni kinnaavissa mutkissa, kivikoissa. Mies pitää ohjaksista turhaan, tunteakseen yhteyttä. Poltti uskoo puhetta. He olivat yhtä. Poltin kavioiden alla pakkasen purema lumi narisi ja toisinaan maasta syntyi kakku. Hevosenkengän muotoinen tiukka lumi. Siinä mitään mahda kun voima jyllää, mies sanaili ja oli tyytyväinen menoon. Miehen päivän työ liikkui tiukkana nippuna reen tolppien välissä. Se kuorma antaisi lämpöä kauan. Kotiin siinä mentiin, molemmat niin mies kuin hevosensa kaikkensa antaen. Kun kylätielle lopulta päästiin oli matkanteko jo juhlaa. Poltti veti kuin nuoruudessaan, riehakkaasti ja voimalla. Mieskin, nyt kuormansa päällä jo istuen tunsu väsymyksensä väistyvän. Heiiiii, nyt mennään! Huuteli mies hevoselleen. Ja menihän Poltti, sen minkä lihaksikkaan vartalonsa ja riehakkuutensa voimalla voi. Siinä rautakengän irrottama jää ja sorahiput lentelivät ojanpientareille. Noin, tähän meiltä käy Poltti! Mies ei voinut olla kehumatta hevostaan. Oli se vaan muikeaa ajaa kylätiellä hevosella ja tuntea tehneensä jotain sellaista, johon kaikki eivät pystyneet. Siinä suupielet ja itsetunto menivät väkisinkin ylöspäin. Tämä oli aina se reissun paras hetki. Juhlaa, joka kerta. Kuunvalon luodessa sinertävää valoaan, tien vierustan peltoaukeilla välähteli kirkas hanki avaruuden peilikuvana. Harvojen talojen ikkunoista loisti valo, piirtäen edustalleen neliöitä valkeaan hankeen. Kotiin johtava tie antoi lisäpuhtia Poltille. Mies jo hillitsi hevostaan. Hikeen ei hevostaan sopinut jättää, ei pakkasilla. Pihassa miehen ei hevostaan tarvinnut ohjastella, ei neuvoa. Poltille tämä oli tuttua ja se tiesi mihin kuorma purettaisiin, mihin pysähtyä ja tiesi senkin mitä mies taskustaan kaivaisi. Mies hyppäsi kuorman päältä ja ravisteli toisen kintaansa maahan. Käsi kävi taskussa ja painaen Poltin pään rinnalleen antoi sokeripalat rouskutettavaksi. Poltti painalsi päätään vasten miehen rinnusta. Mies riisui hevoseltaan länget ja valjaat, ohjasi sen talliin, haki sille riihestä kaurat ja pudotti tallin vintiltä heinät. Kuivaili hien ja asetteli loimen. Haki kaivolta vielä uuden veden ja laittoi kuivikkeet. Vielä mies rutisti ystävänsä kaulasta. Tultuuan pihamaalle mies katseli tähtikirkasta taivasta ja ennakoi huomisen säätä. Pakkanen tuntui kiristyvän. Tähtitaivas oli kirkas ja lupasi huomiseksi hyvää työilmaa. Polttopuuta siirtyisi siis huomennakin. Ulko-ovi narahti kuten se aina teki pakkasella. Mies kopisteli saappaistaan isoimmat lumet ja pyyhkäisi harteiltaan roskat. Astuttuaan lämpimään pirttiin hän tunsu tutun tuoksun. Lihasoppa olikin nyt se mitä hän kaipasi. Nälkä oli kasvanut kurisuttamaan suolia ja nyt suussa tuntui lupauksen tuomaa kosteutta. Mies halasi rakasta vaimoaa. Pitkä liitto oli tuonut varman tunteen molemmille. Heillä ei ollut salaisuuksia, eikä heitä mikään erottaisi. Pöydällä oli höyryävä soppakattila ja lautaset valmiina. Tumma leipä leikattuna kruunasi pöydän. Mies istui pöytään. Kauhaisi kattilaa syvältä ja oli tyytyväinen sattumiin. Suu maistoi suolan, rasvan. Niitä hän kaipasi. Kehonsa puuttuvan energian. Lähes pyhä, odotettu hetki särkyi. Mikä tässä nyt taas on! Mies tunnisti nuorimmaisen äänen. Tämä ei asennu, ääni oli tuskaisen kuuloinen ja mies päätti käydä katsomassa voisiko auttaa. Nuorimmainen oli vaikeuksissa. Mies tiesi rajoituksensa näissä asioissa, mutta rauhoittamaan hän sentään kykeni. Hän pörrötti pojan vaaleita hiuksia ja lohdutti; Noo älähän nyt kyllä se siitä. Mut ku tää hukkaa koko softan, poika vastasi. Mies oikaisi vartalonsa. Näytöllä vilkkui "error" ja perässä tekstiä jota hän ei ymmärtänyt. Hän nosti hymyillen katseensa ja ajatteli Polttiaan.